

Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar

Den 1 juli 2016 träder en del nya bestämmelser i kraft i och med lagen om ekonomiska föreningar. Syftet med den uppdaterade lagen är att förenkla och förbättra möjligheterna med att driva ekonomiska föreningar efter dagens förutsättningar.

Nya möjligheter som den moderniserade lagen ger är som exempel att kunna:

- bedriva sin verksamhet genom ett dotterföretag där även andra än ekonomiska föreningar är delägare.
- anta en helt ny medlemskategori kallad "investerande medlemmar", dvs medlemmar som endast deltar med kapital.
- ta in obegränsat med förlagsinsatser av andra än medlemmarna.
- kommunicera med medlemmarna genom elektronisk kommunikation, i större utsträckning än tidigare och tillämpa poströstning på stämman.
- ändra i stadgar på en stämma, utan alla medlemmars samtycke.
- besluta om likvidation på en stämma, utan alla medlemmars samtycke.
- genomföra en förenklad fusion.

Dessutom förtydligas bestämmelserna om styrelsens ansvar och hur medlemsförteckning ska föras. Regler för föreningsstämman har också förändrats och förtydligats i olika avseenden, bland annat utökas möjligheten gällande ombud och nya kallelsetider för stämman. I övrigt har olika anpassningar gjorts som motsvarar aktiebolagslagen när det exempelvis gäller värdeöverföring, kompetensöverskridande beslut och frivillig reservfond mm.

Flera av nyheterna kräver dock stadgebestämmelser för att tillämpas. Det är därför lämpligt att ekonomiska föreningar nu ser över sina stadgar. Dels för att kunna tillämpa nya bestämmelser i lagen och dels för att kontrollera att man inte har stadgeregler som strider mot lagens regler.

Ekonomiska föreningar som vill ha hjälp med en stadgeöversyn kan ta kontakt med Coompanions rådgivare (se länken på <https://www.verksam.se/starta/valj-foretagsform/ekonomisk-forening>).

Mer information om några av nyheterna

Dotterföretag tillsammans med andra

Tidigare har en ekonomisk förening bara kunnat bedriva sin verksamhet genom dotterbolag som den äger själv eller tillsammans med andra ekonomiska föreningar. Numera är det även tillåtet för ekonomiska föreningar att bedriva sin verksamhet genom ett dotterbolag som föreningen äger tillsammans med vem som helst. Förutsättningen är dock att den ekonomiska föreningen, som moderförening, har ett bestämmande inflytande över dotterföretaget, som exempelvis en majoritet av rösterna.

Investerande medlemmar

Investerande medlemmar är en helt ny medlemskategori som inte deltar i verksamheten, utan endast deltar med sitt kapital, dvs. insats. Investerande medlemmar ska särskilt antas och registreras som just investerande medlemmar i medlemsregistret. De investerande medlemmarna har både andelsrätt och förvaltningsrätt i föreningen. Med andelsrätt menas de ekonomiska rättigheter som följer av att medlemmen tillfört ett kapital, vilket exempelvis kan vara rätt till utdelningar på insatsen och rätt till återbetalning av insatsen vid utträden m.m. enligt de regler som är bestämda i stadgarna. Med förvaltningsrätt menas bland annat rätten att delta och rösta på stämmor. Förvaltningsrätten har dock vissa begränsningar för just investerande medlemmar. Enligt lagens bestämmelser kan inte investerande medlemmar få en majoritet vid omröstning på en stämma.

För att kunna anta investerande medlemmar krävs att föreningens stadgar uttryckligen tillåter det.

Begränsningar för förlagsinsatser tas bort

Tidigare var det inte tillåtet för andra än medlemmar att tillföra mer förlagsinsatser än vad medlemmarna själv hade tillfört i insatser och insatsemissioner. Denna begränsning är nu borta och innebär att utomstående kan investera obegränsat med förlagsinsatser i ekonomiska föreningar. Lagen har även blivit tydligare om hur förteckning över förlagsinsatser ska föras.

En förlagsinsats är en särskilt villkorad insats som binds till minst fem år och som regel avtalas till bestämd utdelning vid vinst i föreningen. Förlagsinsatser tillhör föreningens egna kapital och är ett riskkapital, men som vid en förenings upplösning, har förtur till återbetalning framför medlemsinsatserna men efter borgenärers fordringar. Förlagsinsatser medför ingen rösträtt.

Elektronisk kommunikation

Föreningen kan i stadgarna nu ange att kallelse och annan information ska kunna skickas elektroniskt, även när lagen anger att vanlig skriftlig kallelse och information ska ges. Detta förutsätter att det finns tillförlitliga rutiner för den elektroniska kommunikationen och medlemmanars samtycke. Om någon medlem, i enlighet med lagen, vill ha skriftlig information på vanligt sätt, dvs. genom brev per post, har hen rätt till det.

Nya kallelsetider till stämman

Kallelse till en ordinarie stämma ska ske tidigast sex veckor och senast fyra veckor före stämman, med möjlighet att bestämma en senare tid i stadgarna, dock inte senare än två veckor före stämman.

Kallelse till en extra stämma ska ske tidigast sex veckor och senast två veckor före stämman. Om en extra stämma ska behandla en fråga om stadgeändring, likvidation eller fusion ska dock reglerna om kallelsefrist vara desamma som för kallelse till ordinarie stämma.

Ändring av stadgar underlättas

Det krävs inte längre två stämmor för att ändra i stadgar, om inte alla medlemmar samtyckt vid en stämma. Den nya huvudregeln är att beslut kan fattas på en stämma med kvalificerad majoritet, dvs 2/3 eller 3/4 beroende på ändringens art. Om föreningens stadgar anger strängare krav för beslut gäller dessa.

Beslut om likvidation på en stämma

Även beslut om likvidation kan tas av en stämma med 2/3 majoritet, om inte stadgarna anger annat.

Reservfonden blir frivillig

Likt aktiebolagen behöver inte ekonomiska föreningar längre avsätta del av vinst till reservfond.

Styrelsebeslut om gottgörelse

I stadgarna kan det bestämmas att styrelsen får besluta om gottgörelse även utan stämmans uppdrag. Tidigare kunde bara styrelsen få besluta om gottgörelse ifall stämman hade bemyndigat styrelsen det uppdraget.

Gottgörelse är en utdelning i form av efterlikvid, återbäring eller ett lönetillägg som grundar sig på att föreningen har ett överskott, men som inte räknas in i föreningens redovisade årsresultat. Det är en form av "prisjustering" för medlemmarnas handel/deltagande i verksamheten.

Förenklat fusionsförfarande

När två eller fler föreningar slås ihop till en förening kallas det fusion. Vid en fusion där alla medlemmar i samtliga deltagande föreningar har undertecknat fusionsplanen behöver fusionsplanen inte registreras eller underställas föreningsstämman. Det blir därför något enklare att slå ihop små föreningar. Detta motsvarar reglerna för privata aktiebolag.

Begrepp och systematik anpassas efter aktiebolagslagen

Trots att aktiebolag och ekonomiska föreningar är olika i sin karaktär har lagstiftaren på vissa områden försökt anpassa systematik och begrepp i lagstiftning så att de ska bli enklare att förstå och tillämpa båda lagarna. Några stora ändringar i sak innebär egentligen inte den typen av anpassningar.